

Onze levensgewoonten en ons milieu wijzigden in amper 50 jaar vaak dermate, dat de steden dikwijls grondig veranderden. Oostende spant hierin jammer genoeg een door vele stadsgenoten weinig begeerde kroon. Van onze, eertijds wereldberoemde Koningin der Badsteden is inderdaad nog slechts weinig bewaard gebleven. Twee wereldoorlogen en een dekadente moderniseringsrage verminkten de vertrouwstadskern dermate, dat de Oostendenaar zich als een vreemde in eigen stad ging voelen. Uit liefde voor hun geboorteplaats en heimwee naar de glorie-tijd of hun jeugd begonnen, zowel autochtonen als vakantiegangers oude foto's, stadsplannen, prentkaarten, uit het gebruik verdwenen gebruiksvoorwerpen of souvenirs allerhande te verzamelen.

Enkele helderzienden, zoals voorzitter zaliger E. De Taeye stichtten heemkundige kringen, legden de basis voor een folklore museum of vergaderden in kringen, alwaar men tussen pot en pint een stevige boom kon opzetten over zijn innig gekoesterde jeugdherinneringen. Men bestudeerde met herboren ijver de plaatselijke geschiedenis en schreef heemkundige verhalen of gaf dialektische woordenboeken uit en op alle mogelijke manieren probeerde men de nog enkele aan de slopershamer ontsnapte typisch Oostendse huizen, monumenten of landschappen door klassering of restauratie van de ondergang te redden.

Voor ons, filatelisten, leidde deze nostalgische drang bij de enen tot het opbouwen van een thematische verzameling over de historie van onze stad, bij anderen tot het bestuderen van de Oostendse marcofilie of het grasduinen in de plaatselijke postgeschiedenis. Het is pas wanneer men deze geschiedenis wil oprakelen dat men ondervindt hoe weinig hiervan nog geweten is. Pas na uren opzoeken in de archieven en het napluizen van de zeldzame gespecialiseerde, maar soms toch foutieve literatuur slaagt men erin de puzzel enigszins weer bijeen te voegen.

De oudste tot op heden teruggevonden brief verstuurd vanuit Oostende dateert van 1602 en de eerste vermelding van het bestaan van een Post Comptoir die ik kon terugvinden komt uit 1729. Toen bevond dit kantoor zich in de Langestraat, schuin over het St.-Niklaasstraatje, precies daar waar achteraf het Koninklijk Paleis zou verrijzen.

Het paalde achteraan aan de afspanning "Het Vliegend Peerd", dat uitgaf in de Brabantstraat en van waaruit dagelijks postkoetsen met reizigers en post de verbinding met het binnenland onderhielden.

In 1792, onder de Franse hervorming, veranderde de postdienst van een privé instelling in een rijksdienst, met als voornaamste doel het algemeen belang van het volk te dienen. (1)

Dank zij een aankondiging in de krant "Gazette van Gend" van "19 maerte 1795" weten we dat de toenmalige postmeester F. de Rudder noemde en dat de Post Comptoir zich nog steeds in de "Lange straete binnen Oostende" bevond. De post zou daar gevestigd blijven vermoedelijk tot in 1850.

Eenmaal het bestaan van het Koninkrijk België verzekerd, richtte Koning Leopold I zijn aandacht vooral op de uitbouw van snelle verbindingen met het buitenland en om persoonlijke redenen vooral met Engeland. Reeds in 1838 huldigde men de spoorlijn Brussel-Oostende in om aansluiting te krijgen op de schepen die dagelijks van hier uit naar Engeland afvaardigen.

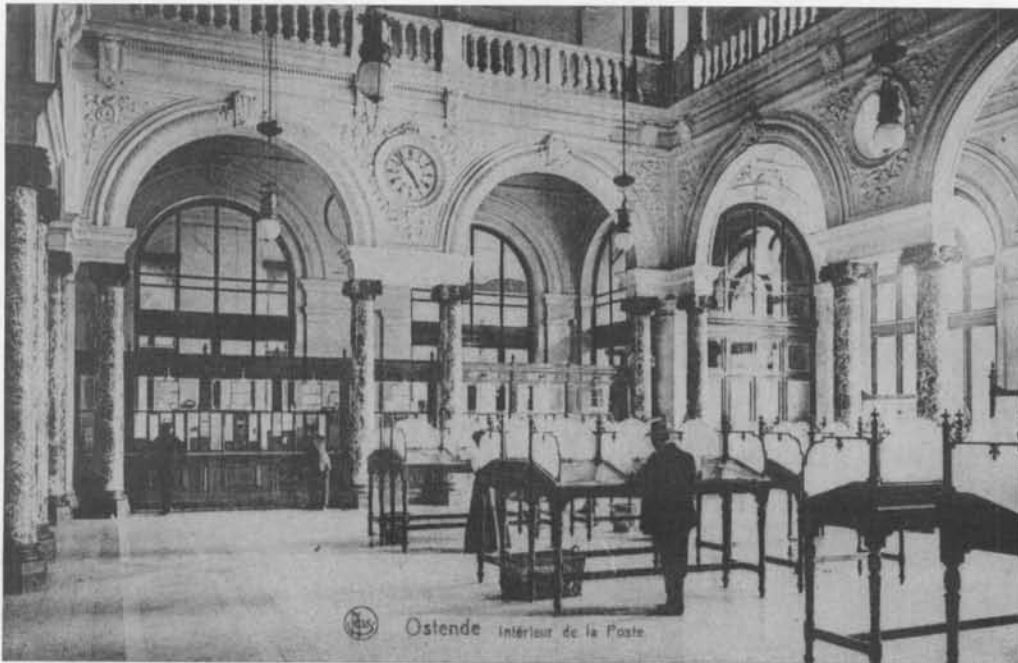
In 1841 was Joseph Delsart alhier postmeester en in 1844 voltooiden men het nieuwe stationsgebouw bij het tweede handelsdok.

Ingevolge de samensmelting van spoor en postdiensten in één staatsinstelling, verhuisde men het kantoor naar dit station. Deze verhuis (1850 ?) bracht echter een stortvloed klachten teweeg, want het postkantoor lag nu een heel eind buiten de stadskom en alle mogelijke touwtjes werden gemanipuleerd om deze belangrijke staatsdienst weer in de stad te krijgen. Ondertussen verving de spoorweg meer en meer de diligence.

HET POSTGEBOUW (1905 - 1945)

.... Zoals een Spaans paleis (1905)

.... Een zeldzaam binnenzicht (circa 1910)

Puinen, een bunker of water van het Postgebouw in 1945 overbleef

In 1844 bezat men in Oostende nog 6 voertuigen maar op 25 februari 1861 verscheen in het Belgisch Staatsblad (nr. 204) de aankoniding dat men vanaf 25 juli e.k. in het huis nr. 2 op het Wapenplein een bijkomend kantoor zou openen, dat naast het kantoor in het stationsgebouw onafhankelijk zou werken en als naam OSTENDE-CENTRE zou krijgen. Het ander kantoor noemde men gewoon OSTENDE-STATION. (20 juli 1864) Dit laatste kantoor had evenwel nog slechts weinig te doen en op 8 juni 1866 supprimeerde men het en kreeg deze op het Wapenplein nu de naam OSTENDE-CENTRAL.

Op 25 maart 1870 (omz. 975) verhoogde dit kantoor tot de graad van Ontvangerij 3e klas, op 9 oktober 1873 (omz. 1253) tot tweede en op 31 juli 1902 tot eerste klas (B.O. 162). Ondertussen had men reeds op 22 juni 1878 in het Kursaal een tijdelijk postkantoor in gebruik genomen, terwijl men op 15 maart 1887 het eerste permanente bijkantoor in het stationsgebouw heropende. Bureeloverste E. Stocker geholpen door bediende L. Verbrugge, twee brievenbestellers A. Demolin en P. Wacquenier en een kandidaat-brievenbesteller L. Dewulf verzekerden er dezelfde diensten als in het hoofdkantoor. Tussen 1873 en 1886 was dit reeds naar de Witte Nonnenstraat verhuisd, recht over het oud Justitiepaleis en naast apoteek Decock (nr. 10).

Er was aanvankelijk maar één loket en vooral op marktdagen heerste er een grote drukte. Met het verhogen in graad kwamen er natuurlijk ook meer loketten. In 1886 was de postontvanger toen daar E. Berleur en er werkten 25 bedienden en brievenbestellers. Reeds toen was het gebouw te klein tijdens het seizoen. In 1892 was men nog steeds in ditzelfde gebouw (nu nr. 12) en de postmeester F. Van Gemert had er 24 man onder zijn leiding. Het nu werkelijk vervallen gebouw met smalle, donkere ingang en zeer nauwe loketten wekte hoe langer hoe meer de ergernis op van de plaatselijke bevolking en de steeds maar groter wordende schare toeristen. Een eerste poging om een nieuw kantoor te bouwen strandde op de bemoeizucht van de plaatselijke handelaars en politici, maar toen Leopold II er zich mee bemoeide, ging alles zeer snel. Hij riep architect De Wulf uit Brugge bij zich in Parijs, overhandigde hem de plannen van het Spaans Paleis op de in 1900 te Parijs gehouden tentoonstelling en gaf hem de opdracht op zijn grond en volgens dit plan een gebouw op te richten waar de posterijen onderdak zouden vinden.

Ondanks heel wat verzet tegen dit met ornamenten en torentjes overladen gebouw drukte Leopold II zijn willetje door en in 1906 huldigde men het nieuwe postkantoor in op precies dezelfde plaats waar heden nog altijd Oostende 1 gelegen is.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het hoofdpstkantoor gebombardeerd. Men verhuisde toen de ganse inboedel naar de Kapellestraat 77 in het gebouw van de Generale bankmaatschappij. In het oude postkantoor werd een bunker gebouwd en toen de Duitsers de stad ontruimden in 1944 liet men het springen (vooral om de telefoonleidingen te vernietigen).

Eind juli begin augustus 1946 verhuisde het hoofdpstkantoor naar de Stedelijke Meisjesschool in de Witte Nonnenstraat 37. Tijdens de overstroming van Oostende in 1953 liep het zeewater dit kantoor binnen en bereikte een hoogte van 85 cm. De postboden vonden een onderkomen in het oefenlokaal van de handboogschuttersgilde "Sint Joris" op de De Smet de Naeyerlaan. 's Anderendaags, 2 februari omstreeks 18 uur greep de eerste uitreiking van de brieven reeds plaats. Ondertussen waren vooral de vrouwelijke bedienden in het hoofdpstkantoor druk bezig de smeerboel op te ruimen. Dagenlang droogde men zegels en postdokumenten opgehangen aan waslijnen.

Op 14 januari 1954 verhuisde men tenslotte naar het door architect Gaston Eysselinck gebouwde luxekantoor en toen men boven de ingang een beeldengroep van Jozef Cantré aanbracht, herdoopte een olijke reporter het gebouw in het "Borstkantoor".

W. MAJOR

- (1) De laatste of voorlaatste (?) postmeester van die periode was Jacobus BOWENS. De auteur van "Nauwkeurige beschrijving van de beroemde en oude zeestad Oostende".